

GAZETA TRANSILVANEI.

Gazeta no. de 2 ori: Joi și Duminică, P&A, când concedia săptămânal. — Prețuri: pe 1 an 10 fl., pe 1/2 5 fl. v. s. Trieri externe 12 fl. v. s. pe un an și 2 1/2 galbeni mon. sunătorii.

Anul XXXVIII.

Se primumera la poștele c. și r., și pe la DD. corespondenții. — Pentru serie 6 cr. Taca's timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 60.

Brașov 5 Septembrie 24 Augustu

1875.

Reginlu sasescu 29 Aug. 1875.

Dela adunarea Asociației române transilvane.

D-le Redactor! Scriu aceste sîre sub impresiunea unei dorei, a unor suspine adanci, produsa prin emolionatîria vorbire a d-lui vice-presedinte Ilustratise a d. consiliaria Iacobu Bologa, carele ca ochii plini de lacrimi deschise adunarea la 10 ore, raspunzandu perderea cea mare, ce o simtiese natuional si in specie acosta Asociației si prin mîrtise Exe. Sale br. Ladislav V. Popu, presedintele acestei Asociației. Spacului si tempulu nu-mi permite a comunica mai in detaliu vorbirea eminenta a d. vice-presedinte. On. doctori speru nu voru pregatî a o celi in intregu cuprinsulu la tempulu seu.

Del' in ante de a trece la descrierea decurgere adunari, trebue se amintese despre primers serbatoriesca a fratilor Reginei. Si ca se fu ad acurt, constatze cu multa placere, ca adunarea fu primita cu multa caldura. Ser'a s'a arangeat un impunitiu conducto de tordie, care a purussa dela Otelulu orasiescu, unde se tienu siediinte adunare, pana la casa propr. Maioru, unde este in cortulu d. vice-presedinte I. Bologa. Ajungandu act conductulu cu music'a opidana in frunte si insocitu de ana publico forte numerozo, d. advocata Parianu Barbu saluta pe d. v. presied. ca pre reprezentantele Asociației: prin ana vorbire forte frumoasa, spasesdu bucur'a si mîndri'a Regineiului si a totora romanilor din giuru de a potu saluta tienera acestei adunari in Regiu. Vorbitorulu prin o elocintis mare doreste statu v. presied, comitetulu, catu si Asociației onorprospierate si progressu.

Ilustr. Sa d. vice-presedinte multumiese in numele comitetulu si alu Asociației de o tatiune fratiescu, si apoi terminu prin termintii cel mai calduros cu se traiesca Maiestatea Sa apostolica imperatulu si regole nostra **Franciscu Iosifu I!** Apoi se traiesca membrii si springitorii Asociației si se traiesca Romanii! Numerosulu publico asociu pre vice-presied. cu insuflite si repetite strigate de se traiesca! Mus'ca opidana escocot cu multa escititate catava pises; intre cari si imnulu natuional **„Destieptate romana!”**

Aeste tote s'an petrecutu in preser'a de 29. In 29 demantri la 8 ore s'a celebratu servitulu divinlu la beserica gr. cath. din locu.

Raintroduese publiculu in sala destinata pentru siediinte adunare se atese ana comisiune de 5 insi pentru a invita pre v. presied. Intrandu d. vice-presied. in sala adunare fu salutat cu calduros se traiesca.

D-lui v. presied. la raspunsu d. advocata Mihailu Orbonasiu. D. vorbitoriu prin o vorbire elocintis si forte meduosa si romanesca arata insemnatate acestei Asociației, ce o are asupra dezvoltare culturale si literarie la poporul romanu cu deosebire in acestu tempu, candu sunemtu adu de apasati si calasti, si face o amintire despre perderea nereparavara a d. presied. Publiculu 'lu intimpina cu entusiatice strigate de se traiesca.

Se procedeu apoi la alegerea de trei notari. La propunere presidiulu se alege dd. Dr. Gregorin Silasi, Patricliu Barbu si Dr. Const. Moisilu.

Presedintele reamintese despre perderile membrilor in decursulu anulu, prelunga a presedinteliu br. L. V. Popu si a armatorilor membrii ard.: Gregorin Chifa, Ionu Titie, Ionu Galeanu, Iordache Davidu, Dr. Nicolau Ganescu si Nicolau Gaetenariu.

Dupa aceste presedintele invita pe adunare a merge in corpore la beserica gr. cath. la parastulu defunctulu, unde se afla si cripta a cadavru lui Marelu barbatu. Dupa parastulu se va readuna adunarea era in sala pentru siediinte.

La beserica unde a momentulu regretatulu presedinte, asistata toti la parastulu celebratu de d. protop. Mihaile si George Crisianu, cu care opasiune d. prof. Dr. Gregorin Silasi rosti nu pre interesatu elogi. Ureda, ca se va publica totu cu celelalte acte importante ale adunare.

Reintroducu, se redeschise adunarea la 12 ore. Secretariulu d. L. V. Rusu ceteose reportulu comitetulu centrale, din care se vede, ca comitetulu a desvolat si in estu annu ana activitate laudabila in tote directiunile. Am intiescu cu multa dore de din acelu reportu, ca 60'a Asociației „Transilvan'a” avu pre ane 1874 numai 216 abonanti. Pretulu abonamentulu e pe annu 2 fl. pentru membrii, 3 fl. pentru membrii, mai moderatu nu se pote. Ar' fi tempulu se ne interessamu mai multu de acestu foia de un cuprinsu atatu de interesantu din tote vederile.

Urmese reportulu cassariulu, din care se vede, ca casa a dispune de avere disponibilu 4548 fl. 19 cr., din reportulu bibliotecariulu si vede, ca Asociațieia dispune de 632 carti complete si 127 necomplete.

Se alege comisiunile:

1. Pentru censurarea ratiunilor casei 3 membri: Marco Cetiannu, Marinovicu si Eugeniu Crisianu.

2. Pentru conscrierea membrilor 3: Mihaile Crisianu, Simione Calotiu, G. Steopulu.

3. La comis. bugetaria 5, Leontiu Popu, D. Fagarasiu, G. Manu, V. Moldoranu si L. Ciato.

4. In comisiunea pentru motiuni 7 membri: C. Hossu, V. Romanu, Orbonasiu, El. Ciucur, Dr. Irsacu, prof. Marcianu si V. Banta Butucescu.

Presedintele comunica adunare, ca a primitu invitatie dela subcomitetulu Asociației dela Sibiu, ca pre anulu venitoru se se tienu adunare generala la Sibiu. Acosta invitatie se primese cu mare bucuria si se transpune la comisiunea de motiuni.

D. G. Manu propunse, ca in proxim'a siediinte se se alege mai antaiu presedintele, din motivu dupa esperianta, ca multi membri nu asiepta pana la finea siediintelor. Dupa pucina dezbateru se si primese propunerea.

Fiendu tempulu forte inaltatu se redica siediinti' pre la 2 ore.

(Va urma.)

Bucuresci, 25/13 Augustu. (Informatiuni private. Ser'a a trei'a). Ti-am atinsu cerea despre insuructiunea serbilor din Hertiegovna si Bosnia? Mi se pare ca am diu puicinu, in fuga, si numai relative la ministru d. rostre Sfarmatirii, pe unguresco Tiza. Eu adeca nu am gustu a me ocupu cu chestiunea revolutiunei alare din

punctu-de vedere maghiaru, nu vreu se me amestec in secerisulu simesturei damneloru. Dera nu cumva se consideramu acosta veruare de sange pornita in provinciile Turciei europene, din punctu-de vedere romanesco? Asia, vorba se fa, Romanii nu ate a face nici in cliu nici in maneca ca turburari de acoste; sparga'xi turcii cu serbii capetele cum le place; noi scimu ana si buna: Capu plecatu nu'lu taia sab'a, si mielulu blandu suga la doue oi; dera asia suntu serbii eia, tari la capu. Acosta e limbajulu acelor omeni buni si cinstiti negutatori s'ou boieri venerabili, cari tienu bine minte fug'a deinsintea lui Ipsilanti, a lui Tudoru, Sava si alti capitanu, cari au avutu de a face cu turcii si acesti cu ei. Tota acesti omeni cu frie' la lui Ddieu, cari fugu se nu vedu argundu nici macar sangele piluoru de galna, aia, cu cea mai mare nebunia ce se afla in Romania, este acestu „jou de ca catanele,” care acum a inceputu a deveni passione, la una parte a junimeu, si care cete atate milioane dela biet'a tier'a nostra; pentru-ca ce ne trebue noia armata cu atati oficiri si cu atata artilerie, la care se mai adauga si ceva corabii de marina. Cu cine se ne balemu noi, cari stamtu sub protectiunea „Europei.” Si d'oca d. Florescu nu a nebitu ca se vrea a lu' Transilvan'ia, cumu a vrutu Costache Rosetti cu cativa baiati de cei ce dau cu bard'a 'n luna, apoi de ce nu lasa lumea in pace, ci face apelu mersu la pungile omeniloru ca se'i do „bugetu.” Ce atata bugetu, candu cu doue trei mii de soldati ai pota apara tier'a de toti talararii cari intru noptea cu luntrele de prestu Dunare si cati se aduna in muntii Moldorei din desertori unguresci. Bonu curentu acosta, intocma precum se dice si in cele optu fecerici, ca fecerici cei blandi si fecerici cei factori de pace; cu tote aceste bunii nostri patrioti in situatiuni precum este si acosta de facia, ar' trebui se mai scie si ce dice Alcoranulu, se cunoasca si opiniunea statulu compusu din comerciantu si speculanti pre excellentiam, adeca a Britaniei mari; se mai ade d'loru, d'oca au uitatu asi' curundu, ca tractatulu dela Parisu a suferitu in a. 1871 ana spartura precatu 'ti intra pomulu prin ea, ca-ci Rossi' nu mai este impeditaca a intretieni in Marea negra marina bellica ori catu de mare 'i va placu; apoi este vechiu proverbiu negutiatorescu, ca d'oca trece otada siorele prin barba popii, si face carare pentru totu-deuna. Tractatulu santel' antiatie dela 1815 si cu elu atele multe s'a spartu ca onu drapellu alu onul regementu, care a fostu intr'o suta de batalii. Tractatulu dela 1866 a tienuu pana in a. 1870 si asia mai departe. De ateeu ar' fi forte bine, d'oca patriotii nostri iubitori de pace cu ori-ce pretu si-ar' mai aduce aminte si de curvintele psalmistulu unde dice: „Nu sperati in boeriu, in filii omeniloru, intru curu nu este mandatu, mai alesu, ca onli sanu paritiu intielegu sub boieru si pe imperati, pe crai si pe comandantii de ostii.

Chestiunea orientulu, ce insemna acosta? Insemna chestiunea domniei mohamedaniloru pe una parte a teritoriulu Europei. Va mai duru multu acosta domnia? Uoli diceu da, din cauza, ca celelalte poteri nici pana in diu'a de astadi nu sciu ce se puna in Turci'a europaea in loculu domniei turcesce, sedu cu alte curvinte, ca nu o potu impartii intre seue, dca poporaloru cristiane locutiurie in

acelea țieri nu voru se o lase, din cauza, că încă nu le tienu de mator pentru viața politica autonomă. Alții suntu de parere, că domni' mohamedana o mai sustienu în Europă numai creditorii ei. Statulu Turciei e datoru la frandă și la dră; dăra celu mai cumplitu creditor al seu este poporul Britaniei, după care urmădu alu Franciei, alu Belgiei, ala Holandei, apoi Germani'a. De aici -și potu explica și neguțitorii noștri caș'a, pentru care mai vertosu anglii tienu statu de multu la existenti'a Turciei; ei nu voru că debitorulu loru se fia ruinatu, pentru că apoi cine se le plătescă sutele de milioane bagate în obligațiuni de a le statului turcescu. Au mai fostu și alte staturi îngropate în datorii și destramate, pe care totu creditorii le pusera de nou în picioare. Ecă unulu din secretele simpatiei britanice pentru scumpul seu debitoru numitu Imperiu otomanu. Celalaltu nu mai merita acestu nume, că adeca Angli'a nu va suferi cu nici unu pretiu, că în Constantinopole se indignă pitiorulu sau statu multu mai potente decatu este bețranulu Osmanu. Dăra în secululu nostru se mai pôle întâmplă, precum s'au întâmplatu alte lucruri mari, că adeca se se aște cativa giganti vigorosi, cari se dica creditorilor? Noi ve plătimu sub condițiune, că se ne dati hypothecă în posesiuniu noastră, pe care o vomu cultiva în spiritulu christianismului și alu civilizațiunei europene moderne, la care inchinătorii Alcoranului nu voru potu s'ajunge nici-odinoară, pentru că doctri'nă aceea este preste totu incompatibilă cu această civilizațiune. Din diu's, în care poporale greco-slave voru ajunge în pozițiune de a portă limbagiulu acesta cara poteriile europene, poteriile semilane se va retrage din Europă. Cocôșu bețranu Europă's se înșala reu, dăca totu mai crede, că poporale moderne dintre Carpai, Balcanu și adriatică stau totu numai pe acela gradulu alu civilizațiunei, pe care'l vediușu unchiesulu Herodotu, s'eu fia și mai încôce cu una mie cinci sute de ani. Pe la cele mai renunțate univerșități europene, pe la școle militare și tehnice afii în dilele noastre sute de jani serbi și bulgari. Cu tôte presiuniu turcescă scările loru se înmulțiescu, literatur'ă înaintădu, discutiune în limb'ă loru naționale lucră, agitiada, prepartă, imbarbată spiritele pentru venitoriu.

Atunci înse cumu remane cu suzeranitate, cu calificatiune de vasali și portiei otomane și de protectoratu european? Te-ai pomenitu, că ai remasu singurelu, radimatu numai pe poteriile tale, că în secululu lui Viado-Basarabu, că intrălu lui Mircea celu bețranu, că sub Ștefanu celu mare și asta mai departe.

Se nu ne facemu iluziuni cu această humanitate fărâșesă a Europei, se punemu terminu mai mare pe poteriile proprie decatu pe orice ajutoriu și protețiune venitu de aiera, care totu deșana și ia respă'tă sa. Aceia, cari diu românioru se se ferăca de arme, suntu totu astia de buș consiliarii alu loru, că și legialiorii vechi și Transilvaniei, cari opra portarea de arme și calaritul, s'eu că turcii, cari nici astăzi nu recurgădu dintre creștini. Cei ce dica romanioru: „lasi că va îngrijii Europă de noi" ar' voi se' degrade în starea acoloru selari brunceti emansulu în a. 1856, cari dupău li s'a comunicatu sensulu legii, începeră a plange și a muștră pe Cocôșu și mai alesu pe cocôșu: „Dăra bine cocoișu, ce rea ti-am facutu noi, că se ne dai dile noi's d'ale! Neamu de neșanu șcile ne amu pomenitu, și acuma vreti, că se luamu lumina în capu."

Intre diversele staturi mari și mici, domina una specie de solidaritate, în catu unulu fara altulu nu prea potu se subsiste; dăra vă de statulu și de poporulu, carele caștand solidaritate, cade sub dominațiunea altuia. Mai ceterușu șe mai tardiu char'ă Turciei europene se va schimba. Trierile danubiane au gravitatu totu-deșana, începădu dela Constantinu M. catra Constantinopole și ori-căndu au perdutu acela punctu de gravitațiune, a

urmatu că așotele și crizele seculari, pana candu corpulu statulu și reafă erasi punctulu de gravitațiune. Este greu responsabilu la întrebarea, dăca pe venitoriu va fi totu astia.

Braslovu, 4 Septembrie s. n. 1876.

Feriele s'au finitu; astă numitulu tempu de cașca politică s'eu diurnalistica a trecut, și s'a pus în miscare și în lucrare adunarea fabricatoriă de legi. Luni în 30 Augustu, paritiu de nou aleși ai patriei maghiare se întruniră, pentru prima data siediintă în astă numit'ă casă a țierei. Reporturile ce cetim despre această siediintă, spunu între altele, că majoritate guvernamentală este astă de colosală, încatu fracțiunile opoziționale dispară de picaturile în mare. Este, ce e dreptu, cam încumetă astăca asemănare, înse voindu a ni face o idee chiară despre grandiozitatei majorității guvernamentale, trebură s'o admitemu. Dăr se nu uitamu a intercala totu-odată aici și dica'l Românului, patlu, care sustine de multu deplăte și temelu că urm'ă va alege. Se nu ne prea dam bucuriei tocmai acum la începutu, pentru că se nu ni cădă prea greu eventualu sperare de mai apoi.

Pentru mai buna orientare vomu se luamu punctu nolitu și despre mențiuniile siediintei despre care vorbim. Mai înainte de tôte s'a alesu unu presideinte de etate în persoa'nă lui Antoniu Boer, tatulu prefectulu din districtulu Fagarasiului și deputatu din acela districtu, alesu după pronunție. După aceea s'a datu ceteru programul pentru deschideră dieții de catra Măiestea sa Domnitoriu în castelulu de Bud'ă în diu's de 31 Augustu. Dăr în tôte majoritate cea colosală a guvernului, totu s'au manifestatu de'ă în această prima siediintă ore-cari semne de opoziți. Program'ă pregătitu pentru festivitate deschiderii dieții a scapatu de almintrele nealterate, numai flămur'ă imperială negra-galbena a trebuitu se suferia puțin atacuri și asalturi. Simonyi, Irányi și Madarász nu voru nice-decātu a se impacă cu împregiurarea că flămur'ă negra-galbena se falșăie pre castelulu regescu de Bud'ă cu ocaziune acestei solemnități naționale. În dăru s'a încercatu ministrulu presideinte se-i căpărtăce, că această flămură este numai familiară și face regaliu bucuria, candu o vede falșăindu pre castelu, ca-ci n'an voinu se întielege. Cu tôte aceste înse flămur'ă negra-galbentă falșăie astăzi și în mai falșăie încă și mare pre castelulu de Bud'ă, și domni'i, cari se tienu de legiile din 1848 că orbulu de gardu, voru fi siliți a privi la dăca foră că se li dă mană a o delăntură a dolo.

În 31 Augustu Domnitoriu lu deschisu corpulu legiutôrie prin discursu de tron. În acestu discursu mai înainte se face mențiune despre regulară financiaru statului și restabilirea echilibrului, că ci numai astă se va asetură prestigiulu, creditulu și chiaru existenti'a Ungariei. După aceea discursulu vorbesce în termeni sel și forte puțin animăți și animători, despre reformele ce suntu de a se mai face pre terrenulu administrațiunii publice, alu justitiei, instrucciunii publice, alu comerțului, industriei și comunicatiunii, și apoi accentuă cu tôte poterea cuventului, că dăca și dăca si întă odată dăca se voru implin tôte condițiunile, dela cari depinde bunăstarea, salutes și chiaru viață de stată a Ungariei, atunci și numai atunci Ungari'a va poté se existe că astăre.

În fine discursulu de tron face mențiune și despre cestiune bancel naționale și despre modificările ce ar' fi de a se face în pactulu de impațatiune dela 1867 și în această privinția exprime speranță, că negociațiunile si pertractările în acestu respectu se voru face din ambele parti cu unu spiritulu de civilități și reconciliatiune.

Tôte cestiune le-a alinșu discursulu de tron, numai pre cesu mai însemnata din cestiune ce există în Ungaria, și anume cestiunea naționalitatiloru n'ă alinșu o nice barem prin unu singuru cuventu, că tôte că dăca fericiți resolve're a acestei cestiuni de

pinde fericiți resolve're a cestiunele. Precum se vede înșe, nice guvernulu numitu liberalu nu voincesc se scia, că în Ungari'a mai existu și alte națiuni afară de cea maghiară, apoi Domnitoriu luca și statu de constituționalu, încatu numai aceea rostescce ce ministrii responsabili ei punu în gura. Cu tôte aceste înșe va veni tempulu, candu cestiune naționalitatiloru nu se va mai poté ignora.

În diu's **Croatiei** aiud. din 28 Augustu, c. Comisiunea alăsu pentru componere adresă, că răspunsu la cuventulu de tron prezentă proiectulu, care în punctulu 9 sună astia: „Diu's siar' abnegă propriile simțiri și s'ar' face ocredințitiu exemplului naționaliștoru sei, candu n'ar' voi a repeti și cu această ocaziune serbatorică de tôte umiliți'a franțezii gravamului, ce dura de secălu încôce în privinția incorporării Dalmației, a țierei, carei în unitate regalulu acestuia prin legile statu cele vechi calu si cele nòve se dă unu locu statu de splendidu prin corôna comună a S. Ștefanu."

Er' facia cu resolu'ă hertegievina și înșe ultima adresă o coprinde acestes. Totăsi diu's nu pôle se nu de expresiune temeră de care i se imple anim'ă, că linișite ei statu de lipsa la resolve'rea problemelor sale importante se pôte turbură prin evenimente cele triste din vecinătate și prin urmarile loru, cu alatu mai tare, ca -ce rezultatele loru atinșu țierei noastră, fiindcă ea deveni asilu frateșcu pentru mii de familie creștine fagară și suferinți, a caroru scuire de multu a fostu stralucit'ă mândria a dinastiei domnitorie cu alatu gloria si titulu celu mai puternic alu sferi de potere europene a monarhiei. Acești temere se imbalănesc acum și prin încorderă cea vivace în calătescă marnămită a Măiest. Vostre și prin speranță, că regimulu Măiest. Vostre, încredințatu cu conducerea cauzei internaționale, va apră cu mană tare și cu ajutorulu potentiloru aliați cele mai mari interese ale umanității și sub ascurărea desvolțuri naționale a fratiloru noștri n'ăfericiți pana la desperare, Europă va garanță pacea și astia va împedă scenele cele înfiorătoare, de cari tôte Europă's se neodihnesce acum și se pare a fi preocupată de spăma." Indată apoi respunde banulu la interpellările lui Măkacs, că se care indemnățiile pentru 100 mii fl. spre ajutorarea refugitoriu nu cade în sferă's ei, ci în a ministeriulu de esterne și în fine înfrunță pe opozițiune, că va periclită, va pune sub întrebare sustarea acestei dieți prin întrebări și expresiuni alatu de neprecuțat. Diu's primu cu multumire respundă banulu, dăr' opozițiunea continuă a face alte și alte propuneri pe întrecută, semna alu tempului criticu și plinu de insolufiune naționale între poporale, care se în vine viața națională.

Adresă se și primu diu's în următorii siediintă, în care se recomandă o solidaritate exemplaria naționale la orice casuri neprecuțate, dăr' posibilu. Exemplu de imitatu - la frații de asemenea cercutari. —

Representanții Croatiei și al Ungariei stau dăr' în apriga opozițiune facia cu cauză hertegievina și discusiunile venitorie între ei potu dereni catu de infocate si în delegațiunile dualistice. —

Insurrecțiunea hertegievina și continua lopt'ă. Pana acum eră cam foră centru, de acum înșe v're a fi condusa de guvernulu provisoriu naționalu. Într'aceșta principiele ereditariu Jussuff Jzsedin, fiulu Sultanulu, v're facis cu creștini tractare blândă și drăptă, și Sultanulu v're se schimbe ordinea de succesiune la tronul în favôrea lui, care făcă a se primi consiliile diplomatice europene.

Intrevăntura diplomatică a poteriilor nordice cu Franci'a și Itali'a are baze: că Port'ă se face concessiuni provinciiloru răsăritice și totuastă se se sustină și principulu integrității

imperiali taroscu; Angli' inse vre ca din Bosnia si Hertiegovina se se face statu autonom, ca si Serbia, Muntenegru si Romania. — Una scriso' a lui Russel provoca si la subscrip'ia de afuloria pentru insurgenti si elu inca da 50 puzi. — La monastire Deuze inse insurgenti atacati de 4 batalione cu 4 tunuri se retracesa la muntii, asemenes si din districutul Docet si troue pe teritoriu' austriac.

Unu telegr. din 2 Sept. reporta din Belgrad, ca turcii au intratu pe teritoriu' Serbiei la muntii Stolac, omorau mai multi locuitori in Javora si la laars vided. — Pr: Milano; care convosce pentru exercitiu si 100,000 infantria, s'ia va mai pote va neutrala, candu i se calca si fieru, cu tota oprirea din partea Austriei, care nu pezmile Serbiei a si intinde teritoriu'. Tote poterile facu pregatiri pentru casu apurtuile. — Pr: Milano se fi abiddu?

Nascedu 1875.

Glose la alegerei din distr. Nasedului.
Die Redactore! Indata dupa indeplinirea alegerei din ambele cercuri avam de conota a-i reporta pe scurtu. Initaliunde, disputeli, indigenitate (si exemplarea abstenere a alegatorilor din cerculu de susu (alu Sangeorgiu) atata amputa d'ora asu ammiti guvernamental, adoca domii regesti, catu si asupa' coloru abast, de poparu ad. amplotiati municipal, — ceea ce nu o pripicu bene de camu — aceste impregurari ca culimines prin incensitunea factua asupria condadarilor: demnitate din cerculu Sangeorgiu, — ma facutu se mai astepta pana se voru mai motom si linisici spirituelle nacisite, se astepta pana se va mai lamuri lucrile.

Nu voi se molesteza publiculu cu una descrie detaiata a alegerei din ambele cercuri, ci voi va a marajii numai prelanga unele momente din scenele subsecvente.

Trebuesc inse se premita, ca in ante de alegeri s'a cercatu a se stabili una contielegere fratesca in procedur' alegerei: a si tieniu o consultiere confidentiala, in care fisa-care a si pronuciata parera franco, celu peicu asu s'a discuta. Inse consultiere nu au dusu la rezultatu doritu, adeca la una armonia solida la actulu alegerei. Neintinduse activitii nostri la nime'ia, dupace si-a fostu ascuratu rezultatu lui Cedy in cerculu de dised prin celu mai umilioru actu, nelassandu necl un firu de peru din program' loru, passivitat au incetutu a si deschide ochii, si a se convinge, ca pentru aparare onori' nationale resp. a consoliu' dela Sibiu, au se recarga numai la propriele poteru. — De aci se incepu lupta'.

Activitii nostri, tienneu de secura resureia lui Cedy in cerculu Nasedului, incepu a si conotatu tute fortele, tote mediocritele a cortesi pentru resureia d. Ioachim Muresianu in cerculu de susu. Cursorii cu epistole pe la amplotiati din cercurile politice oregau ca in tempu de revolutiune. Luteru enigmatice pentru noi acesta cortesire pentru d. Muresianu cu atatu mai vertosu, ca-ci noi conotaceu necl unulu program' politice; dora necl chiaru d. M. era la consultiari s'a pronuciatu; ca dca alegatorii voru dice se merge la dieta, va merge; dca voru dice inse se nu merge, nu va merge.

Resultatulu obositoru din Nasedu a resureia Cedy, candidatu regestilor fara a capatu nu votu dela omnia independenti. In Sangeorgiu a resureia Fildary candidatu cont. Zreky — dupa cum se guesse pe la noi — fara a pastu baremu unu unicu romanu la urna.

Audienduse acestu triumfu splendidu in Nasedu, a cuprinu pe tote activitii neseo friguri terose, o adeverala furia. Susceptoru de a fi tote condacatorii alegabiloru din Sangeorgiu — dupa cum li nemescu el — coruptu de Fildary, de a fi banchetulu cu acestu s. a. nu au lipsiu, asemenes chiaru calomniu triziale, cari tote se le fia spre orore. Facia cu aceste suspitioni amintecu ca intre parentes, ca dupa informatiunile din fontanele cele mai secrete, nu numai ca inteligentia s'a primita invitatiunea la banchetu, si asu convertele au remasu nefolosite, der' neseo alegatorii tieranu nu a primitu neseo baremu unu paharu de rachiu (vinarsu); ci-fa-care s'ia scoscu si s'ia mannatu muresianu adosa de a casa, astelu incau chiaru stralini adatori la baie (scaldu) au admiratu si lau-

data exemplari' si onorificu portare a alegatorilor romani.

Nacassulu si furia cea mare a culminatu in acesu, ca dupa multe consultatiuni, dupa multe combinatiuni avute si facute, Sangeorgiu, resp. unii fransiosi d'ntre alegatorii se tredesca in una buna demendita cu comisiunea de cercetare, la spate. Nu sein positiura despre rezultatu acelei cercetari, fara creda, ca nu s'a potutu termina cu alta dca; ca desoperirea celei mai intregu nevinovate a celor suspitionati si incolpati cu cate vrei se acate, si cu nudulu blamagiu ala pre infectoriu nostri activitati. Eu creda, ca si el insusi se voru gema de cele ce le-au facutu. Guvernelu se pote mandri cu aderentii si adeptii sei din districutul Nasedului.

Si dca aderentii si loyalitate d. guvernamental remana celu peicu intre bariere bunele conveniente, le treasemu cu vederea desu neaprobate; candu vedu inse, ca d-loru se demtu pana la cele mai triviali expectatiuni, diu ori ce suflatu simitoriu trebui se se amarescu si se simple de indignatiune.

Nu d-loru infotati activitii, cu modalitate practica cu acestu ocaziune nu veti fi in stare a capacita pe nemene, ca atatu mai vertosu de a intimidu pe ceneva. Disciplina de comanda, ce pe la noi s'a cam creditu de pre tempulu militarismulu, astadi nu veti mai pote o esesentia astu precum a-i incetutu a practica. Argumentele fundate si logice voru compone unicu modu de disciplina — dca o vouti —, de untre si de solidaritate in orice afaceri publice districtuale.

Avemu mare trebuinta de unire si solidaritate prechim in afaceri nationale, asu si in cele special districtuale. Acestu unire si armonia la actiunile nostre nu se pote realisa neseo candu pe calea si in modulu aratatu cu acestu ocaziune.

Vati speratu camplitu, ca-ci poporulu astadi nu va' datu ascultare, eu asu adauge, ca creda, ca vati servete de invetiatura pe venitoru. Acestu, ca vati convinsu de ajunsi; ca poporulu nu o numai masina, care se se supuna neconditionatu la porancele d'vostre, ci densulu si are judecatu', procepara si redesiune sa, apoi are o anema curatu romanesc.

Poporulu v'a datu destula ascultare pana acum, a reditu la ce a ajunsu. Dca d'restra post-punctu onore, si demnitate nationale, poporulu le respice, elu scie pune mai multu pondu pe solidaritate nationale, elu scie trage mai buna socotida cu venitorulu nationalu cu o istoria presentelu.

Bene ar fi, dca pe venitoru a-ti da pace la poporu, celu peicu se nu-la presati cu lucrari militorie pentru numele Romanu.

Poporulu, an firma sperantia, si va condese barbati si condacatorii adeverali pe venitoru.

Asu dera districtul Nasedului va fi reprezentatu in dieta Ungariei prin doi unguri, unu guvernamental, deputatulu amplotiatiu, si unu Sanneto, deputatulu lui Zychi. Eu credu fasa ca necl d. Cedy necl d. Fildary nu voru adu cutudierea a dice, ca reprezenta pe romani din districtu, ca ce acestu s'frunata coalitianta nu o potemu presupune neseo despre unulu neseo despre altulu. Celu de antai pote dice, ca reprezenta pe unii amplotiati, pe jidani si pe unii peicu interesati, inse nu maioritatea alegatorilor, ca-ci acestu nu au alesu. Eu d' Zychi va potu dice, ca reprezenta pe d. Zychi si pe ungurarii si armeni sei dela Rodos, inse nece pre unu sufletu romanesc din intregu cerculu, ca-ci totu romanescu nu a caplatu.

Correspondentiele.

Invetiatura

peutu poporulu romanu despre legea adusa la privinta notarilor publici regesti.

(Fine)

Notariulu publicu este chiamatu a pastra documente, bani, si lucrari ori hartie locu notariu si de valore.

Legu notariu prin acesta dispozitiune da dreptu partiloru de a depune la notariulu publ. la unu locu siguru documente loru de pretu si de valore, precum sunt obligatiunile, polieliu, contractele, testamentele, donatiunile, quietantiele, etc. Depuneru documentelor mai vertosu atunci-a se intempu, candu cineva va caloresce de a casa pe

unu tempu mai lungu, ori si scurtu precum si atunci-a, candu cineva n'are locu destulu de siguru a casa pentru pastrarea loru.

Baniu gata, hartiele de pretu si de creditu inca se pote depune pe unu tempu scurtu si provisoriu la notariulu publicu cu acelu scopu, ca aceste se se prede catre unu alti autoritati publice.

Forte adese ori se intempu in viesta, ca cineva pe baza contractulu de arenda, etc. este imbiatu d'a primi o summa anumita de bani, ori hartie de pretu, celu imbiatu inse din unu seu ala causa nu vre se primisa banii. In casulu acestu a pana acelu respectivulu are siliu pe o cale lungu si impregnata cu multe spese a depune banii la judecatori, si i constu multu tempu si neplacere pana candu apoi si-potea scoti banii dela judecatori.

Acetu's dela 1 Augustu incelu incelu ca-ci celu ce vre se depuna bani gata' pentru cineva, se duce la notariulu publ. care apoi imbia pe respectivulu cu banii, si dca nu-i primise, i depune elu insu si la judecatori, cu unu curentu: notariulu publicu plinesce tote afacerile ulterioare in numele depunitorulu.

Tacu's: pentru pastrarea documentelor I fl. 50 cr., dca documentulu trece peste 20 cole 2 fl. 50 cr. si in urma: pentru pastrarea mai multoru documente dela fiecare documentu urmatoru 25 cr. Pentru pastrarea si estradare baniloru gata s'ia a hartieloru de pretu = 2 fl. pentru depunerea acorloru la judecatori = 1 fl. era dca summa trece peste 1000 fl. se pote scoti tacu'sa dupa timpulu perdutu.

In inventarea si practerarea lasamentilor asemenes se tiene de competenti' notariulu publicu. In aceste cause inse elu functiunea ce esmisiu la incetulu judecatori' protobideneu, unde sunt interesati minoreni: era la lasamentele de acele, unde toti mosceniarii sunt majoreni, va se dice: in casuri de acele, unde judecatori'a n'are dreptu a se amesteca in treble mosceniitorulu, — notariulu publicu la receracere mosceniitorulu inventata si practerarea lasamentulu, ma face intre mosceniarii si impartires averei in calitate de notariu publicu.

Din viesti' practica s'a potutu convinge totu insulu, ca ce neplacari, si cate procese se nascu mai la fie-care lasamentu intre acesti-a si intre legatarii: a potutu vede totu insulu: ce multu timpu tiene si cate spese recere unu lasamentu pana la impartires factica si transcrierea finala in cartile fundala, ma adeseori au fostu ingreutati mosceniarii si din partea eracielu cu tace forte mari si necompetente numai pentru aceea: ca nu sa scian adeverali mosceniarii, nu se scian d'aritate neli lasamentulu coratu.

Tote acestu gresitati si neplacari in mare parte voru incepu prin intreveneru notariulu publicu, de orace — fiindu elu responsabilu pentru observarea esesata a legei de timbru si de taceo eriale, — mosceniarii nu voru fi ingreunatu cu pedepse de timbru si de taceo, etc. Pentru acesu nu se pote din destulu recomandu poporulu romanu, ca pentru incingurarea matoru neplacari si pentru efectuaru cate mai grabnicu a impartires lasamentulu, — in totu casulu, si dca nu se ada minoreni intre mosceniarii, se se intorca catre notariulu publ. si sei-dca intrevenera.

Tacu's: la inventarea lasamentulu pentru 3 fl. de di = 3 fl. pentru un' d'ina intregu = 5 fl. Tacu'sa pentru practerarea, unde sunt minoreni, o stabilescu judecatori' o privire la marima practeracii si la timpulu intrebuniatu. Unde sunt numai majoreni: tacu'se se hotarescu in intielegere imprumata a partiloru ori prin judecatori.

Notariulu publ. este indreptatitu:

7. A inventu masele concursuale si a efectui licitatiuni.

Acesu le plinesce notariulu publicu din inarciarua si ca esmisiu judecatori'. Licitatiunile, ce nu se ordinescu de judecatori in causa processuale ci se intempu numai din buna voi' partiloru, adeca din mana libera, — asemenes le efluptuescu notariulu publicu.

In urma, notariulu publicu este indreptatitu:

8. A face ori ce suplica (rogare) la autoritate, precum si la judecatorie afara de cause processuale.

De era ce notariulu publ. este indoratu si in privinta supliceilor a observu legile si ordinatiunile, trabue sa le provada acele cu subscrierea numelu seu (signatura); deci si din acestu punctu de vedera potu avu partile garantie deplina in com-

punerea corespondențelor a suplicilor prin nota-riul public.

Astfel de suplice sînt d. e.

a) La judecătoria: pentru transcrierea averii imobiliare, pentru intabularul datoriilor, pentru recunoșterea dreptului de prioritate, și abdicarea de acelu-a, precum și pentru ori ce cauza dela cartea fondală, afara de proces. Mai detale: pentru introductoria firmelor negociatored, autenticele cîrtilor comerciantilor, pentru primirea și darea indereptu a depozitelor; pentru amortisirea documintenilor perdute sau nemite; pentru preturi, licitațiuni benevole (din masa liberă) etc.

b) In toate cauzele, ce potu occurre la oficiulu orfanalu și tutoral, precum sînt; assignarea averii manipulate prin oficiulu orfanalu; medierea im-pactunilor, vinderilor, intarirea intrinderilor, recunoșterea de maiorene, reviziunea și censurarea scoțetelor tutorilor, etc.

c) La ministeriu și la oficiala administrativă; in cauze comerciale este îndreptat la medierei concesiuni, și îndreptat de natura comercială și industrială; in cauze militare: licența de casatorie, de concediu (Urlaub), și in ori ce cauza privată administrativă la Comitatul și la ministeriu.

d) La oficiulu de dare, la direcțiunea finan-cială a face suplice, reclamațiuni in ori ce cauza- ce se tiene de competența organelor financiale.

e) In toate cauzele civile și militare a le privatilor.

Tacele acestora suplice, de orace aceste sînt de multe feluri, și diferă forte multu unu de altu, atata in privința insemnătății cauzei, catu și in privința extensiunii lor, nu sînt stabilite, — ci s' au lăsatu invoiei impromutate a partilor a și notariulu publ. negresitu inas notari publ. chiaru și in interesulu lor propriu, deca au mai mica, dec' de siguru nu voru pretinde mai mare summă pentru assemene lucruri, decata advocatulu.

Peste toate: notariulu publicu sta neocentenit in serviciulu publiculu in tote afacerile și pretin-duntema unde se tractă despre atare dreptu, in-dreptare ori atastare, și deorace notari publicu, ca nece organe autentice și de specialitate, cunoscu și precepă tote legile terrei și tacele loru in cele mai multe cazuri sînt stabilite: nu este temera, ca ei voru abusa de increderea poporulu, ori ce voru lua tacele indrepte, intrate dela publicu, și acestu ca statu mai vortosu nu, ca-ci notariulu publicu de o parte este legat cu juramentulu, sau de a scrie cu onoare publiculu, a nu abusa de incredere si de legile terrei, deca de alta parte a depusu la tribunala o casușine anuita de 2000 fl. și 4000 fl. in ban-gați ori intabulariune hipotecaria cu acelu scopu, ca din aceta summa se se pota despagubi totu insulu, caru-a notariulu prin negresitu, sa, ori din vointa rea a facutu ce-ra pagaba.

Afara de aceta, notariulu publ. spre mai mare garanția a publiculu, este supus unei pedepse forte aspre in orice casu de neglijență, pagubire ori vointa rea, prin armare abă se pota trage la in-dreptare, ca notariulu publicu va gri se-si im-piunea detonariile sale cu cea mai mare acura-tăție, punctualitate, și cu sumpetate, nu este afara de totu a indreptu, sa, prin laboriositate, și onora-bilitate s' a elu inu-și se va silu a castigă simpatie și increderea publiculu mare.

Aceste le-am adfata de lipsa a le aduce la cunoscința poporulu romanu spre acelu scopu, ca fiindu-se cunoscutu cu principiile și cu intențiunile legii notariale, — dela 1. Augustu 1875 incolo, in tote afacerile sale se se pota si folosi de bene-tate acestei legi.

Nr. 2462 1875. 2-3

Escriere de concursu.

Pentru mai duse specificandele stipendii prin aceta's pana in **25 Septembrie** a. e. s. s. 200 se scrie concursu si anume:

a) pentru deca stipendia de cate 315 fl. v. a. unulu asutu de D-rolu in medicina Clemente Mont-teanu, cel'alaltu de Alexandru Popoiro ascultatoru de montanistica si silvicultura la academiă din Schemnitz, devenit curatu vacante;

b) pentru deca stipendia de cate 84 fl. v. a. unulu usutu de juristulu absolutu si practicant de advocatura Vasiliu Olteanu, devenit curatu vacan-tu, cel'alaltu de juristulu Alexandru Boeriu pen-tru neolitigimarea despre progressulu facutu in stu-diu in anulu scolariculu aspiratu pre terminulu pre-fiptu declaratu de vacantu;

c) pentru sase stipendia de cate 65 fl. v. a. dintre cari unulu usutu de juristulu Vasiliu Turcu, de' celelaltu de gimnastiu: Vasiliu Filipu, Vasiliu Roneanu, Vasiliu Mase's, Vasiliu Socu si Valeriu Anegulu declarate de vacante.

La aceste stipendia, tote din fundatiunea re-panssiului Dr. in medicina Simeona Romantisi, pota concurre:

1. Numai acei teneri studentu pauperi, cari suntu nascuti in marele principatu alu Transilvaniei.
2. Cari au din studiu calculu de eminenția și portare morale buna.
3. Deimpresu ca auditorii de medicina si de jura acella, cari se voru aplică la scientiele resili pr. tehnica, montanistica și silvanistica.
4. Dintre concureti voru are preferența „ce-teris paribus” cei de origine nobili si consangeni piulu fundatoriu.
5. Dels concureti se cere, ca testimoniale scolarice atarande la cererile lor concursuale se le de in origine ori in copia autentica, se produ-ca cartu de boțeta, de' atastatele de paupertate sa fa prodredu cu subscrierea antiistiei comunali și a parochiulu respectiva, și intarite cu sigiliulu comunale si alu parochiulu, precum și cu subscrie-rea oficiulu politicu de cercu, de' in cetati si opide cu subscrierea parochiulu și a antiistiei cetatiene ori opidane.

II. Pentru unu stipendiu de 52 fl. 50 cr. v. a. din fundatiunea fericitulu episcopu alu Fagarasiu-lu Ioanu Bobu, usutu de gimnastiuulu absolutu Alexandru Popu jun. declaratu de vacantu.

La acestu stipendiu potu concurre teneri stu-denti de nationalitate romana și de religieana gr-cat. nascuti in Transilvania, cari au calculu de eminenția in studiu și portare morale buna.

III.

Pentru trei stipendia din fundatiunea fericit-ului Ioanu Gavrilu Vajda de Soosuzro (Hledu) fostulu casarulu de banca la casa regu principale din Sibiu și a sociu lui Elisabetă nas. Folevitu, si adca deca de cate 60 fl. v. a. usutate de gimnas-tiulu Emilie Vajda și Dionisiu Hasso pentru neolitigimarea despre progressulu facutu in studiu in anulu scolariculu aspiratu, pre terminulu pre-fiptu, declarate de vacante, de' alu treis de 50 fl. v. a. usutu de preparandulu absolutu Vasiliu Vajda, de-venitu vacantu.

Competitorii la aceste stipendia in cererile lor concursuale voru are de a documenta:

- a) ca frecuentăza vr'o scola publica reale, gim-nasiale, academica, universitate sau politehnica, ca ascultatoru ordinari;
- b) ca au portare morale buna, ca au facutu progressu bonu in studiu, si ca suntu romani;
- c) ca suntu consangeni cu piulu fundatoriu sau cu sociu acestuia.

La casulu candu din familiile fundatoriloru nu s' ar' adă competitoru calificati, stipendia-le se voru conferi la teneri romani, cari voru potu se docu-mentaa;

1. Ca frecuentăza vr'o scola publica reale, gim-nasiale, academica, universitate sau politehnica ca ascultatoru ordinari;
2. Ca au portare morale buna, ca au facutu progressulu celu mai eminentu in studiu preste tote, ca suntu romani de nationalitate și ca intr'adeveru suntu seraci si lipsiti de midiolote de intrtelieneru.

IV.

Pentru patru stipendia din fundatiunea fericit-ulu Constantin Alatau candura canonicu lectoru la Capitulu metropolitanu greco-cataliculu alu Albe-luie in Blasiu, si adca: unulu de 60 fl. v. a. folositu de gimnastiuulu Constantin Jug'a si trei de cate 40 fl. v. a. folosite de gimnastiuulu absolutu Vasiliu Bacila, Alexandru Lapanu și Nicolau Mol-dovanu, declarate de vacante.

Doritorii de a dobandi verunulu dintre aceste stipendia sa se documenteze:

- a) ca frecuentăza vr'o un'a universitate, poli-

tehnica, academiă sau vr'o un'a scola publica, gim-nasiale, reale, comerciale ori preparandiu a. e. l., ca ascultatoru ordinari;

b) ca au portare morale buna, ca au fostu dili-genti si au facutu progressu bonu in studiu si ca suntu de religieana greco-catalic.

c) ca suntu de nationalitate romani si consan-geni cu piulu fundatoriu.

La casulu candu consangeni calificati nu ar' recurgi stipendia se voru conferi si la alti teneri romani, gr-cat, cu portare laudavera, cari au facutu progressu eminentu in studiu.

Cererile concursuale astfeliu instruite se voru subterne pre terminulu prefiptu la subsemtotulu Consistoriu metropolitanu, aratandu de una data concureti, ca la ce institutu de invetiamentu vo-cesiu a-si continuă studiulu in anulu scolariculu ve-nitoru 1876/6.

Data Blasiu din siediintu a consistoriale tie-nuta la 21/9 Augustu 1875.

Consistoriuulu metropolitanu gr. cat. de Alb'a-Iul'ă și Fagarasiu.

Nr. 700 ex 1875. 2-2

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de **Invetitoriu diriginte la scola grantiatierea din Ohaba** se scrie concursu pana la **10 Septembrie** a. e. s. t. nou. 2000.

Cu acestu postu e impromit unu salariu an-ualu de 350 fl. din fondulu scolariculu centralu, cortelu cu gradina si lemne de focu.

Doritorii de a ocupa acestu postu voru binevol a-si tramete suplicale instruite cu documentele re-cerute la

Comitetulu scolarulu gran-tiatiereci din fostulu regi-mentulu romanu I in Sibiu.

Preturiile piaceri

in 3 Septembrie 1875.

Mensura	Specia fructelor	Pretulu	
		fl.	cr.
Cupa	fructu	fructu	3 60
		midiolocu	3 34
	Mestecu	de diocu	3 20
			2 74
	Secara	de midiolocu	2 6
		fructu	2 94
	Ordul	de midiolocu	2 66
		fructu	1 60
	Mătrăsa austriaca-40	de midiolocu	1 54
			3 20
Mătrăsa austriaca-40	Meiu	3 20	
	Hirica		
	Mazera	4 90	
	Linte	5 6	
	Pasolea	4 34	
	Sementu de inu	8	
Punt	Carpe de vita		— 18
		de rimastoru	— 28
		de berbecu	— 14
Cand-marin	Seu de vita prospetu		20
		topitu	—

Cursurile

la burse in 3 Septembrie 1875 s' a: s' a:

Gablini imperateci	—	5 fl. 26 1/2, cr. v. a.
Napoleoni	—	8, 91 "
Angburg	—	101, 75 "
Londonu	—	111, 85 "
Imparatiune nationalu	—	78, 40 "
Obligatiune metalice vechi de 5%	—	89, 80 "
Obligatiune rurale ungare	—	81, — "
—	—	81, — "
—	—	79, 60 "
—	—	84, — "
Actiunile banci	—	920, — "
—	—	206, 50 "

Editiunea: Cu tipariulu lui

IOANE GOTT si fiu HENRICU.